בס"ד

גליון ל"ד
חודש שבט
תשפ"ו

פְּלָאוֹת עֵדוֹתֶיךָ

אמרות טהורות מהגה"ח רבי יצחק פייוויש גינזבורג שליט"א

הדרך להבאת הגאולה: אורות דתוהו בכלים דתיקון

בהתוועדות אור לכ"ח ניסן תשנ"ו עסקו דברות־קדשו של רבינו שליט"א בעניין הברזתו של כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש כי על מנת להביא את משיח צדקנו יש לפעול באופן ד"אורות דתוהו בכלים דתיקון"; ובביאור מיוחד של תנועת־נפש זו על־דרך "רצוא ושוב" סידר רבינו שליט"א 'פרצוף' של דוגמאות ותנועות־נפש הופכיות זו לזו בהן יש לנהוג ב"אורות דתוהו בכלים דתיקון", על מנת "להביא לימות המשיח" בב"א, אבי"ר!

נתינת כח והעברת האדריות

כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש הכריז בשיחת־קודשו באור לכ"ח ניסן תשנ"א: "אני את שלי עשיתי, ומכאן ולהבא תעשו אתם כל אשר ביכולתכם... להביא בפועל את הגאולה האמיתית והשלמה תיכף ומיד ממש". בדברים אלו הרבי מסר בידינו את האחריות להבאת הגאולה וממילא את תכלית כוונת בריאת העולם כולו. דברים אלו של הרבי צריכים ביאור: אפשר חס וחלילה להבינם כאילו שהרבי אומר שהוא 'מסתלק מהמערכה'. אם נפרש זאת כך הרי זה על דרך האמירה כי "צמצום כפשוטו" (כביכול ה' באמת פינה מקום שבו הוא אינו שורה כלל, ח"ו), אבל הרי ידוע שהיסוד הראשון של תורת החסידות מאת מורנו הבעש"ט הוא בהבנת סוד הצמצום המובא בכתבי האריז"ל, שחלילה לפרש את הצמצום כפשוטו. כך גם בענייננו, ודאי לא לכך התכוון הרבי. הראיה בהמשך דבריו של הרבי שבהם הרבי אומר "כדי למהר ולזרז עוד יותר ע"י פעולה שלי אוסיף ואתן לכל אחד ואחד מכם שליחות מצווה ליתן לצדקה וגדולה צדקה שמקרבת את הגאולה". והנה בשיחה זו אומר הרבי שהוא ימשיך לחלק צדקה כדי לסייע לנו, מכאן שהרבי עצמו לא מפסיק לפעול חס וחלילה.

בהמשך לחידוש הגדול בדברי הרבי באמרו: "הדבר היחידי שיכולני לעשות – למסור הענין אליכם", הרבי מביא רמז אחד כיצד צריכה להעשות עבודתנו להבאת הגאולה: "עשו כל אשר ביכולתכם ענינים שהם באופן דאורות דתוהו, אבל בכלים דתיקון להביא בפעל את משיח צדקנו תיכף ומיד ממש". בהמשך לשיחה זו, בשיחה שנאמרה בש"פ תזריע־מצורע, הרבי הסביר מדוע העבודה להבאת הגאולה צריכה להיות דווקא באופן של אורות דתוהו, אבל בכלים דתיקון:

> שהגלות שענינו העלם והסתר האור האלוקי ובפרט החושך הכפול ומכופל של סוף זמן הגלות, מצד שרשו ומקורו הוא ענין נעלה ביותר, 'אורות עליונים' שלמעלה מהתגלות בכלים... ומפני גודל מעלת והפלאת האורות שלמעלה מגילוי משתלשל למטה העלם והסתר וחושך כפשוטו שמזה באים כל הענינים הבלתי רצויים שבזמן הגלות. וכיוון שבשרשו ומקורו הוא ענין נעלה ביותר, אורות עליונים שלמעלה מגילוי לכן גם אחרי שנשתלשל למטה להעלם והסתר וחשך כפשוטו, אין זה אלא בחיצוניות ובדרגה התחתונה ובאופן של נגיעה בלבד. ולכן גם התיקון שע"י מעשינו ועבודתנו כל זמן משך הגלות הוא לא ע"י ענין חדש לגמרי אלא ע"י התגלות ענינו האמיתי של הגלות שהוא אורות עליונים שלמעלה מגילוי וע"י מעשינו ועבודתנו פועלים שגם האורות העליונים שלמעלה מגילוי יומשכו ויתגלו למטה וע"י זה תתבטל ממילא האפשרות להעלם והסתר אפילו בחיצוניות בלבד.

והרבי המשיך לבאר את הענין בעבודת האדם:

> "שהאורות העליונים, אורות דתוהו שאינם מתלבשים בכלים פועלים תנועה של רצוא שהוא ענין כלות הנפש והסתלקותה מהכלים. ומזה יכול להיות ניקת החיצוניים... והעצה לזה כמאמר חז"ל אם ריץ ליבך שוב לאחד שלאחרי הרצוא צריך להיות שוב שהוא ענין הביטול... ומצד הביטול יבוא ההשבה להתפשט בכלים מכלים שונים למטה דווקא ונמצא שפעולת השוב שלאחרי הרצוא היא שגם האורות העליונים שלמעלה מהתלבשות בכלים יומשכו ויתגלו בכלים".

מדברים אלו של הרבי עולה שעיקר הדרך ליישם את הענין של "אורות דתוהו אבל בכלים דתיקון" היא ע"י יישום הענין של ה"רצוא והשוב".

כאן ישנו "פרצוף" שלם (הכינוי בקבלה למערכת שלמה, כמו עשר הספירות) הכולל י"א דוגמאות של "אורות דתוהו בכלים דתיקון", לפי סדר הספירות העליונות

המקבילות לכחות שבנפש האדם – "מבשרי אחזה אלוק". וכידוע שמושג המוכר לנו רק באופן נקודתי, ספק אם ניתן להבינו בטוב טעם ודעת, ולהתפעל ממנו כראוי, וכל שכן ליישמו בפועל ממש. אך כשנותנים לו משלים ודוגמאות מכל גווני הקשת, וביחוד שהדוגמאות מסודרות ע"פ סוד הספירות, עי"ז המושג נבנה להיות מ'נקודה' 'פרצוף', ואז אפשר להפנים אותו ולחיות אותו כראוי. זאת עיקר דרך ההתבוננות של חסידות חב"ד, כפי שמסביר האדמו"ר האמצעי ב"שער היחוד" ובבאורו של ר' הלל מפאריטש שם. כנאמר לעיל, עיקר הענין של "אורות דתוהו בכלים דתיקון" הוא ענין ה"רצוא ושוב", וכך בפרצוף זה, הדוגמאות בכתר ובחב"ד הן דוגמאות של רצוא ושוב בעבודת ה' (אור המאיר לעצמו, ושעל כן ה"רצוא" בהן הוא בעיקר כלפי מעלה), ובשבע המידות הן דוגמאות של רצוא ושוב בעניני תיקון המידות, יחסי אנוש ותכונות אנושיות (אור המאיר לזולתו, ושעל כן ה"רצוא" שבהם הוא בעיקר כלפי מטה).

כתר ומוחין: רצוא ושוב אל עצמות האין־סוף

"רצוא ושוב" של עצם הנשמה

בספירת הכתר, עצם הנשמה (היחידה שבנפש), ה"רצוא ושוב" מתבטא בדופק החיים היסודי ביותר של היהודי. ה"רצוא" הוא התחושה ש"ה' הוא הכל" – ממילא לא קיים שום דבר במציאות רק ה',, כפי שהיה במעמד הר סיני ("אין עוד מלבדו"). ה"שוב" הוא ההכרה ש"הכל הוא ה'" – יש עולמות, נבראים, רק שמהות האמיתית שלהם היא אלוקות. הגילוי בנפש של שילוב שני אלו, זה בתוך זה, נחשב לניצוץ של משיח, והוא נעלה אף מגילוי אליהו הנביא, שכן הוא חושף את מהות הנשמה עצמה.

"רצוא ושוב" בתלמוד תורה

בחכמה ובבינה, הרצוא והשוב מופיעים בעולם הלימוד וההתבוננות. בחכמה, ה"רצוא" הוא בחינת "עוקר הרים" – הכוח להעז, לחדש בתורה ולפרוץ הבנות קודמות כדי למצוא את הכוונה האלוקית. ה"שוב" הוא בחינת "סיני" – צבירת כלים של בקיאות וקבלה מוחלטת של הבנות ה"ראשונים כמלאכים". חטאם של נדב ואביהוא, שהורו הלכה בפני רבם, נבע מ"רצוא" של חכמה ללא ה"שוב" המרסן של הכלים.

"רצוא ושוב" בעבודה שבלב

בבינה, מקור העבודה שבלב, ה"רצוא" הוא "כלות הנפש" – תשוקה עזה להתכלל־להתמזג בבורא. ה"שוב" הוא הציות לרצון ה' שקבע: "בעל כרחך אתה חי", כדי לעשות לו יתברך דירה בתחתונים.

"רצוא ושוב" בידיעת ה'

בדעת נדרש "רצוא ושוב" בשאלת ידיעת ה': ה"רצוא" הוא הביטוי החריף מכ"ק אדמו"ר הרש"ב "'ידעתיו – הייתיו'"[א], בניחותא"[ב], הנובע מגילוי עצם הנשמה, בעוד ה"שוב" הוא ענוות הראשונים: "אילו ידעתיו הייתיו", המכירה במרחק האינסופי שבין הנברא לבורא.

המידות: תיקון ועידון טבע המידות

במידות הלב, ה"רצוא" מבטא את התפרצות כוחות הנפש של האדם לעולם, וה"שוב" הוא הריסון והכיוון שלהם לתיקון.

רב חסד במשמעת

חסד: ה"רצוא" הוא טבעו של איש החסד להשפיע ללא הבחנה. ה"שוב" דורש משמעת לתורה – הגבלת השפע כך שישרת מטרה קדושה. אברהם אבינו, למרות טבעו המיטיב, ידע להשתמש בגבורה ולהתנות את חסדו בכך שהאורחים יודו לבורא העולם.

טבע ראשון בטבע שני

גבורה: כאן ה"רצוא" הוא ה"טבע הראשון" – הקשיחות והישות החזקה ("קשה כארז"). ה"שוב" הוא "**טבע שני**" (**בגימטריא אמת**) – ריכוך הישות באמצעות מוחין. זהו המעבר מ"דינא קשיא" ל"דינא רפיא", המאפשר לאדם להיות "רך כקנה" ולבטל את רצונו בפני בוראו.

שמחה של מצוה

תפארת: מידה זו מאחדת את רמ"ח מצוות התורה. ה"רצוא" הוא השמחה הפורצת גדר, שהיא אור דתוהו. השילוב מתרחש כאשר השמחה מרחיבה את הכלים ומאפשרת לאדם לנהוג "לפנים משורת הדין", מעבר לשיעורי המצווה היבשים.

זריזות במתינות והפקרות בזהירות

נצח והוד: בנצח מופיעה הנהגת "זריזות במתינות". הזריזות היא מעל הזמן (רצוא), והמתינות היא הירידה לפרטים (שוב). בהוד, ה"רצוא" הוא ה"הפקרות" – מסירות נפש למעלה מטעם ודעת של חייל בקרב; וה"שוב" הוא הזהירות של "ונשמרתם מאוד לנפשותיכם", המבטיחה שהמסירות לא תהפוך לאובדן ללא תכלית.

אי סדר בסדר

ביסוד, ה"רצוא" הוא הנהגת "חטוף ואכול" – תנועה של אי־סדר קדוש הנובעת מהיות הצדיק "מחוץ לעולם" (אויס וועלט). ה"שוב" הוא היכולת לסדר, לתכנן ולקבוע "קדימה ואיחור". האיזון נלמד מכ"ק אדמו"ר הזקן, שהוכיח את בנו אדמו"ר האמצעי על כך שדביקותו בעליונים (תוהו) מנעה ממנו לשמוע קול בכי של תינוק בעולם הזה (תיקון).

"אנא אמלוך" ב"קבלת עול מלכות שמים"

ספירת המלכות, האחרונה, היא החשובה ביותר לענייננו: כאן ה"רצוא" הוא אמירת "אנא אמלוך"[ג] – הכרה של היהודי בניצוץ המשיח שבו והאחריות "לטכס עצה" להבאת הגאולה. זוהי תנועה של עוצמה עצמית. ה"שוב" הוא תנועה הפוכה – הביטול המוחלט של השליח למשלח. ככל שהשליח מעז יותר לפעול בכוחות עצמו כאילו הוא האדון (אורות דתוהו), כך עליו להיות מבוטל יותר לרבי (כלים דתיקון).

הדרך להבאת הגאולה, כפי שהתווה הרבי, אינה דרך של שקט וסדר בלבד, ואינה דרך של התפרצות חסרת רסן. היא הדרך המשלבת: "אורות דתהו" – התלהבות, חידוש, עזות, שמחה פורצת גדר ותחושת שליחות אישית עוצמתית; יחד עם "כלים דתקון" – לימוד תורה מסודר, שמירת הלכה קפדנית, ביטול לרבי ויישוב הדעת. בשילוב זה נזכה לממש את הזרע שזרע בנו הרבי, ונביא את הגאולה האמיתית והשלמה בפועל ממש.

א) ספר העיקרים מאמר ב' ספ"ל.

ב) ראה סה"ש תש"ג עמ' סח; סה"ש ה'ש"ת עמ' לד; סה"מ מלוקט ח"ב עמ' יב. וראה גם בספרו של רבינו שליט"א "פנים אל פנים" בביאור לפרק ד.

ג) כמו שאמרו "ז' מלכין קדמאין דמיתו", מלכי אדום, כמבואר בקבלה, שהם בחינת תוהו; עד שבא הדר, המלך השמיני שהוא סוד התיקון, שבו נאמר "ושם אשתו מהיטבאל". כאן הכוונה כמובן ל"אנא אמלוך" דקדושה, עוצמה אישית פנימית; ולא ל"אנא אמלוך" של מרידה בבורא ית"ש, רח"ל.

חושי החודשים ועבודתם הפנימית

עבודת חדש טבת — תיקון 'חוש האכילה'

בתורת הקבלה מבואר (ספר יצירה פ"ה מ"ז-מ"י) כי האדם ניחן בשנים-עשר חושים (כאשר חוש אינו דווקא אמצעי לחוש משהו, כמו שמיעה או ראיה, אלא כל 'כשרון', זיקה לדבר מסויים נקראת 'חוש' בו), והם מקבילים לשנים-עשר החודשים, המקבילים גם לי"ב השבטים, לי"ב המזלות ולי"ב צירופי שם הוי'. השנה, בכל גליון יבואר בע"ה סוד חושו של החודש הנוכחי וכיצד יש לפתחו ולקדשו.

◆

האדם עומד בראש הבריאה, אך דווקא בעניין האכילה הוא הנברא היחיד שמתקשה... בעלי החיים והצמחים חיים את האכילה בפשטות: אוכלים כשצריך ומפסיקים כששבעים. האדם, לעומתם, מסתבך: אוכל יותר מדי או פחות מדי, מהר או בלי תשומת לב. יש הרבה שיטות והדרכות, אך כולן אינן מועילות באמת כל עוד אין לנו חוש פנימי ברור המורה לנו מתי וכמה לאכול. זהו "חוש האכילה" – אחד מחושי הנפש.

חוש זה שייך לחודש שבט, שבו חל ט"ו בשבט – ראש השנה לאילן. השבט השייך לחדש שבט הוא שבט אשר, שעליו נאמר "מאשר שמנה לחמו והוא יתן מעדני מלך". השפע והשומן אינם קללה, אלא ברכה כאשר הם במקומם הנכון, "צדיק אוכל לשובע נפשו [האות של חדש שבט היא צ', הרומזת לצדיק] ובטן רשעים תחסר".

שורש הקלקול באכילה מתחיל כבר בחטא הראשון – חטא עץ הדעת. אין זה מקרה שהחטא הראשון היה באכילה. הדבר מלמד שאכילה היא נקודה עמוקה ורגישה מאוד בנפש האדם. כל זמן שהאדם היה בגן עדן, האכילה הייתה פשוטה וטבעית, בלי מחשבה עצמית ובלי חשבונות. כמו עובר ברחם, הניזון בלי מאמץ ובלי בלבול, כך האדם אכל מפירות הגן בתמימות.

הנחש פגם בפשטות זו. הוא החדיר באדם תחושה של "אני" נפרד – רצון להיות לעצמו, מנותק ממקורו. האכילה מפרי עץ הדעת הפכה את האכילה מחיבור פשוט לחיים – למעשה של עונג עצמי. מכאן ואילך, קיבת האדם נעשתה מקום שבו האדם מרגיש את עצמו כישות עצמאית. [ורמז בדרך מליצה: "אני" עולה בגימטריא כמנין "בטן" – שם מתחילה תחושת ה'אני' הנפרד...] מאותו שורש נפגמו שלושה דברים באכילה: השובע, התענוג והגיוון. השובע, שאמור להיות סימן פשוט שהגוף קיבל את צרכיו, נעשה אמצעי לברוח מחולשה ותלות. האדם אוכל כדי להרגיש חזק ושולט, ולכן אוכל מהר או הרבה מדי. לעיתים מופיעה גם התופעה ההפוכה – הימנעות מאכילה – שגם היא ניסיון לשלוט. גם התענוג נפגם. מותר ואף ראוי להרגיש טעם טוב באוכל, אך כאשר הטעם נעשה מטרה לעצמה, האדם שוקע בתאווה ואיבוד מידה. ככל שהאדם אנין יותר, כך קשה לו יותר לשמוח, כי ציפיותיו גדולות ואכזבותיו רבות. וכן הגיוון: הרצון לגוון טבעי, אך הרדיפה אחר חוויות וטעמים בלי גבול מסיחה את הדעת מן העיקר, ומעמיסה על הנפש. זוהי "מודעות עצמית" מוגזמת, מיותרת ומזיקה.

התיקון בא בשני שלבים. תחילה – "מודעות אלוקית": אכילה מתוך ריחוק מסוים, לשם שמיים, בפשטות ובמידה. אכילה שאינה מלאה עד הסוף, ואינה רודפת תענוגים. זהו שלב של זיכוך. אך המודעות האלוקית איננה אלא שלב מעבר בדרך למודעות המתוקנת באמת, היא המודעות הטבעית. המודעות הטבעית נשענת על גבי נקודת המבט של המודעות האלוקית, אך מחזירה אותה לתוך החיים ומשלבת אותה בתוך החוויה הארצית – במקרה שלנו, בתוך חווית האכילה. באופן זה 'מרפאת' המודעות הטבעית את האכילה וממתיקה אותה, ובכך משלימה את תיקון חטא עץ הדעת ומשיבה אותנו, קדושים וטבעיים יותר, לגן עדן.

דברי פי חכם חן

אוצר קצר מתוך דברי רבינו שליט"א

"אם ראשונים כמלאכים אנו כבני אדם, ואם ראשונים כבני אדם אנו כחמורים" (שבת קיב, ב). ישנה בחירה בתפיסת "ירידת הדורות": מי שבוחר לראות בראשונים "מלאכים" מזוככים ללא יצר, עושה זאת לעיתים כדי שיוכל להחזיק מעצמו "בן אדם" בעל צורה ומעלה. אמנם, אין לאדם שייכות למדרגת מלאך, ועל כן תודעת דור הגאולה היא להכיר בכך שהראשונים היו "בני אדם" בעלי יצר ומאבק, ובכך למצוא בהם קשר ודוגמה חיה לעבודתנו. מחיר הבחירה הוא ההודאה שאנו במדרגת "חמורים" – שקועים ב"חומר" ובקרירות טבעית. אך דווקא הכרה זו ב"חמור" היא הכלי לגילוי המשיח, "עני ורכב על חמור" – בב"א אכי"ר!

באהלי צדיקים

הרה"ק השרף הק' מקוצק
זר' לייבל'ה אייגר
יומא דהילולא – כ"ב שבט

שעת צלותא שעת קרבא

הרה"ק רבי מנחם מענדל מורגנשטרן, ה'שרף' מקוצק, נולד בשנת תקמ"ז לאביו רבי יהודה לייבוש, שהיה מתנגד. לאחר נישואיו הלך ללמוד אצל החוזה מלובלין, לאחר מכן התקשר לתלמידו, היהודי הקדוש, ולאחר פטירת היהודי היה לתלמיד מובהק של ממלא מקומו, הרה"ק מפשיסחא. נסתלק בכ"ב בשבט ה'תרי"ט ומנוחתו כבוד בקוצק.

הרה"ק רבי יהודה לייב איגר מלובלין נולד בשנת תקע"ה לרבי שלמה איגר, רב בקאליש ובפוזנא ובנו של רבי עקיבא איגר. בתחילה נמנה ר' לייבל'ה על המתנגדים לחסידות, אך בהשפעת אחדים מחסידי לובלין הפך לתלמידו של הרה"ק מקוצק. כאשר עזב רבי מרדכי יוסף מאיז'ביצא את הרבי מקוצק, פרש יחד אתו והיה לגדול תלמידיו. עם פטירת הרבי מאיז'ביצא הכתירוהו החסידים לאדמו"ר בלובלין, שם כיהן עד לפטירתו בכ"ב בשבט תרמ"ח.

בפעם הראשונה שחזר ר' לייבלה איגר לביתו, אחרי שהתקרב והתקשר לרבי מקוצק, נכנס לקבל את ברכת הפרידה מרבו ושאל: מה אומר כשישאלו אותי מדוע אתם עוברים על השו"ע ומתפללים אחרי הזמן? אבא שלי הוא רב גדול וסבא שלי עוד יותר – מה אומר להם?

הקוצקער, שהיה אף הוא למדן גדול, השיב לו כך: יש דין לגבי פועל, שאם הפועל צריך לתקן את הכלים, ולחדד את הסכין או הגרזן שלו, תיקון הכלים הוא על חשבון זמנו של בעל הבית. בשביל להתפלל אנחנו צריכים לחדד את הסכינים שלנו, הרי "שעת צלותא שעת קרבא", וזה לוקח זמן. הזמן הזה הוא על חשבון בעל הבית, על חשבון הקב"ה, לכן ישנה הצדקה על פי נגלה לאחר את התפילה עד שהכלי מוכן.

עבודת ההכנה למצוות היא עיקר עבודת ה' אצל הבעל שם טוב ותלמידיו. כל מה שבא לאחר מכן, אם חיות ואם יובש, הוא מתנת שמים בלבד. אך כיצד מתכוננים לעבודה שבלב?

אם צדיקים אחרים ראו בלב כלי נגינה הזקוק לכיוון, רבי מנחם מענדל ראה בו גרזן חד. אצל הרבי מקוצק התפילה היא מלחמה, קרב מול כל חלקי האישיות המסרבים לעמוד בכנות מול ה'. הוא ותלמידיו עסקו בלי הרף בהשחזת כליהם, וכל האמרות שיצאו מבית מדרשו הן חדות וחלקות, נוקבות במילה אחת הרים שלמים.

את יחסו להליכה בתלם, בלא התבוננות אמיתית "מה ה' אלקיך שואל מעימך", ביטא הרבי מקוצק באמרה ידועה: בני אדם הולכים בצידי הרחוב, בדרך האמצע צועדים הסוסים... דרך הנראית קיצונית, היא למעשה תוצאה של דבקות באמת. דרך המתאימה לכולם עשויה להיות הליכה חסרת בינה אחרי העדר. על החפץ להיות אדם ללכת עד הקצה, ולהתפלל לה' שילך בקצה הנכון... באמרה זו, כברבות אחרות, מפלח הצדיק את המציאות לשניים ומציע בחירה: ברצונך להיות בן אדם? קום ועבוד, מצא את דרכך ולך עד הקצה. ברצונך להיות סוס? לך באמצע עם כולם.

יחד עם דרישתו לאמת עצמאית ללא עדריות, את חסידיו הנהיג כמצביא – בדרישה לציות מוחלט ולשותפות חיים מלאה. דרישותיו המחמירות של הצדיק חתרו לוויתור על כל סממן של כבוד ולסילוק כל שמץ רמיה עצמית, ומי שלא עמד בכך נדחה מבית המדרש. הדרישה הזו התבטאה גם בוויתור על הרכוש האישי של החסיד. בתחילת דרכם, כשהתיישבו החסידים בקוצק, חיו יחד כמשפחה אחת, בקומונה שמנתה כמה מאות. באהבה וללא אמצעים רבים, בוויתור מכוון על תאוות העולם, חיה הקהילה כולה לזמן ארוך.

רבי לייבל'ה איגר, נכדו של רבי עקיבא איגר, היה בין הבולטים שהצטרפו לחסידי קוצק. ברצונו להיות 'בן אדם' בנוסח קוצק, סירב רבי לייבל'ה ללכת בתלם של אביו וסבו וסבל בשל כך. משפחתו הגיבה בתמהון ובזעזוע לצעד שעשה, והוא כמעט הוכרח לתת גט לאשתו. את האמת והדבקות של קוצק לקח איתו לכל חייו, גם כאשר פרש ממנה לדרך משלו.

כשנעשה לרבי, היה רבי לייבל'ה מתפלל שחרית מאוחר מאד, לפעמים אף לפנות ערב. אם נערכה אצלו ברית מילה, היה מאריך מאוד בהכנותיו הרוחניות ומאחר עוד יותר, כשהברית עצמה סמוכה מאד לשקיעה. על כך ביקרו אותו הרבה מגדולי המתנגדים, שהרי על ברית כתוב "זריזין מקדימין למצות", ודווקא במצווה הזו הוא מאחר? המחלוקת היתה עזה מאוד, אך רבי יצחק מוואַרקי, החידושי הרי"מ ועוד צדיקים יצאו להגנתו של רבי לייבל'ה. כמובן, לעניין המילה אין מתאים יותר ממשל חידוד הסכין.

רבי לייבל'ה היה מראשי המצטרפים לרבי מאיז'ביצא כשפרש מקוצק. כאשר הלך האיז'ביצער לעולמו בשנת תרי"ד היה הרבי מקוצק עוד בחיים, ורבי לייבל'ה חשב לחזור ולהסתופף בצילו. גדולי החסידים בקוצק, שניהלו את החצר בשנות הסתגרות 'השרף', הסכימו לקבלו בתנאי שימחק את כל ארבע עשרה השנים בהם היה חסיד איז'ביצא. לכך רבי לייבל'ה לא הסכים, והוא נעשה אדמו"ר בלובלין. עם זאת, כשנתבונן בתאריך פטירתו נגלה דבר מפתיע: התאריך זהה לתאריך הפטירה של רבו הראשון, רבי מנחם מענדל... בסופו של דבר, בלא לזוז מדרכו כמלא נימה, חזר רבי לייבל'ה לקוצק.

נערך ע"י תלמידים – לא מוגה. טל' – 054-8425801. לפניות ותגובות, לתרומות להוצאת העלון, ולקבלת העלון בדוא"ל: ozby208770@gmail.com
להאזנה לשיעורי וניגוני רבינו שליט"א: 079-9211452 או 02-5434297 – המספר פתוח לניידים כשרים. להצטרפות לקבלת השיעורים בדוא"ל פנו אל: itiel@pnimi.org.il